

1.7. MANIOBRES AL TRIBUNAL SUPREM ESPANYOL

El dia 6 d'octubre, data d'inici de la vista oral, la defensa de la Mesa de HB va presentar un recurs contra el magistrat José Augusto de Vega per considerar que, com que una filla seva ocupava un càrrec de confiança al ministeri de l'Interior, es podia veure condicionat a dictar sentència en un sentit determinat. Immediatament es va suspendre el judici i la Sala Especial del Suprem es va reunir per a resoldre l'esmentat recurs. En un període de temps inusual per a casos semblants, un parell d'hores, la Sala, que es va reunir amb summa diligència, va acordar desestimar-lo per considerar que el recurs es va proposar extemporàniament i per no tenir cobertura legal l'argumentació de la defensa. A més, la Sala Especial afirmà que es tracta “sin lugar a dudas de un manifiesto abuso de derecho y de un notorio fraude procesal” raó per la qual critica “el desleal comportamiento” de la defensa, que té per objecte “obstaculizar el normal funcionamiento de los Tribunales”.³⁹

L'endemà, tots els diaris van acusar als advocats defensors d'usar “maniobres dilatòries”. La unanimitat fou total. Com a mostra, dos botons significatius:

*El juicio se reanuda en una semana. El Supremo evita una maniobra de la cúpula de HB*⁴⁰

Maniobra dilatoria de la coalición ‘abertzale’⁴¹

Sens dubte, però, el text més explícit és el següent, extret d'un editorial d'EPC:⁴²

Recurriendo a trabas procesales para aplazar el inicio de la vista oral, reconocen implícitamente que temen las acusaciones que se les formulan. [...] Pero cuando hicieron suyo el vídeo etarra que justifica los crímenes, se hacían solidarios con los terroristas, lo que presuntamente les lleva a compartir la responsabilidad penal de ETA. Con esta asunción exceden todos los límites de la tradicional permisividad ante los mensajes de una campaña electoral. Por eso los dirigentes de HB y sus abogados, que lo saben, rehuyen ahora la vista judicial y buscan, a través de las triquiñuelas legales y una serie de incidentes callejeros en Euskadi, forzar la situación.

El discurs és dur perquè parla de *trabas procesales* i *triquiñuelas legales*. Al mateix diari, Encarnación Valenzuela insistia en termes semblants:

³⁹ Interlocutòria de la Sala Especial del Tribunal Suprem, Fonament primer.

⁴⁰ LV, 7 d'octubre. És el titular de la portada.

⁴¹ Subtitular de l'editorial d'EPC del 7 d'octubre titulada *HB y la justicia*, pàg. 4.

⁴² EPC, 7 d'octubre, editorial titulat *HB y la justicia*, pàg. 4.

Por muchas pegas procesales que ideen sus abogados, pocos juristas dudan de que lo más lógico es que el juicio termine con condenas para los *batasuna*. [...] Juicio habrá, pese a las argucias de los defensores.⁴³

Però aquestes manifestacions només són l'inici de la indignació contra l'estratègia defensiva dels advocats de la Mesa de HB. No deixa de ser simptomàtic que mentre els comentaristes i els diaris estaven molt enfadats, els que demanaven calma eren els partits:

Todas las formaciones [políticas] han señalado que, si bien es una maniobra dilatoria por parte de los procesados, se trata de una táctica legítima que debe considerarse como un incidente procesal sin más, despojado de todo tinte político.⁴⁴

Fins i tot va haver de sortir a la palestra Mayor Oreja demanant tranquil·litat i dient que tot anava bé:

El ministro del Interior, Jaime Mayor Oreja, restó importancia al recurso de HB. “Cometeríamos un error si nos pusiéramos nerviosos ante un proceso que se está desarrollando con toda normalidad”, dijo. Mayor añadió que lo único que ha demostrado HB es que “tiene buenos comandos de información”, con capacidad de conocer algo que casi ni él conocía.⁴⁵

Posteriorment, el 13 d'octubre els advocats defensors van presentar una bateria d'al·legacions. Van tornar a sortir els maniobres dilatòries de la defensa:

⁴³ Encarnación Valenzuela, EPC, 7 d'octubre, *Un juicio con carácter político*, pàg. 6.

⁴⁴ Redacció de Madrid, EP, 7 d'octubre, *Todos los partidos respetan la decisión de aplazar el juicio y piden que se evite su politización*, pàg. 14. El text reproduït correspon a l'[entradeta](#).

⁴⁵ Redacció de Barcelona/San Sebastià, EPC, 8 d'octubre, *Anasagasti no se fia del juez De Vega* pàg. 19. La redacció de Madrid/San Sebastià, *Avui*, 8 d'octubre, *La mesa nacional de HB portará al Constitucioinal la recusació de De Vega*, pàg. 19, [ofereix](#) una versió semblant:

“De moment –va afegir [Mayor Oreja]-, l'únic que han demostrat és que tenen bons comandos d'informació amb una informació especial que gairebé jo desconeixia”, al·ludint a la filla del jutge De Vega.

No [deixa de ser](#) divertida la manera [com](#) explica que poca [gent](#) a més d'ell no coneixia el càrrec de la filla del magistrat. La defensa va tenir “capacidad de conocer algo que casi ni él conocía” o que “gairebé jo desconeixia”. ¿Com es pot gaire conèixer alguna cosa o gairebé desconèixer res?

Las maniobras dilatorias de la defensa de HB han conseguido retrasar el comienzo del juicio, primero, y dilatar el inicio de su desarrollo, después.⁴⁶

Para la vista oral que afronta en Madrid por colaboración con banda armada, la coalición ha desplegado su mejor plantel de letrados, pero su papel en este juicio no parece demasiado airoso, pues están dedicando su ingenio jurídico a maniobras dilatorias o la desesperada intención de aplazar el juicio.⁴⁷

Tres hores van necessitar ahir els advocats d'HB per 'presentar les seves al·legacions prèvies davant del Tribunal suprem, en un nou intent de paraitzar l'inici de la vista contra els dirigents de la coalició radical.⁴⁸

Tanmateix, José María Calleja hi va veure alguna cosa més:

Mientras, la Mesa Nacional de HB, que empuja cómodamente a los asesinos del joven ertzaina, se fuma un puro después de la ingesta de kokotxas y apura la tan denostada Constitución española hasta el estrangulamiento para, a golpes de triquiñuelas leguleyas, ahuyentar su pánico escénico.⁴⁹

No va estar més mesurat Fernando García a l'entradeta que LV va dedicar a l'inici del judici:

El inicio de la vista oral del proceso abierto contra los 23 miembros de la mesa nacional de Herri Batasuna por la difusión de un vídeo propagandístico de ETA puso de manifiesto la voluntad de los abogados de la defensa de poner todo tipo de impedimentos legales a la celebración del juicio.⁵⁰

Ara, les dues citacions més explícites són les següents, reproduïdes per dos diaris catalans:

⁴⁶ LV, 14 d'octubre, *Baja la expectación y HB pierde observadores*, pàg. 12.

⁴⁷ Federico Abascal, CE, 14 de octubre, *Madrid no ama a HB*, pàg. 33.

⁴⁸ Marta Viladot, *Avui*, 14 d'octubre, *HB intenta retardar de nou el judici esgrimint una bateria d'al·legacions*, pàg. 14.

⁴⁹ José María Calleja, DV, 20 d'octubre, *Asesinos de vascos e ilusiones*, pàg. 20.

⁵⁰ Fernando García, LV, 14 d'octubre, *Los abogados de HB intentan dilatar el juicio con un aluvión de alegaciones previas*, pàg. 11.

Tampoco hay que olvidar la estrategia que está siguiendo el cuerpo de abogados y de propaganda de HB, especialmente hábiles a la hora de combinar la estrategia del obstruccionismo y la del victimismo.⁵¹

La defensa de HB logró ayer dar un nuevo paso en su pretensión de torpedear procesalmente y dilatar al máximo el juicio que la Sala Segunda del Tribunal Supremo desarrolla contra los 23 integrantes de su mesa nacional por su presunta colaboración con ETA al difundir un vídeo de esta organización.⁵²

Es pot comprovar que el lèxic utilitzat per a definir l'estratègia de la defensa és summament explícit: *la estrategia del obstruccionismo i torpedear processalmente*. No deixa de ser curiós que l'ús del bagatge legal que permet la Llei d'Enjudiciament Criminal sigui considerat per *EPC* i Fernando García, autors de les citacions anteriors, com a obstruccionisme o torpedinament.

No obstant això, no va haver-hi unanimitat. Va haver-hi alguna ploma que va dissentir del discurs oficial. Fernando López Agudín va formular un altre discurs:

El largo monólogo de ayer quiebra, de entrada, el calendario previsto para el desarrollo de este trascendental juicio. En la misma medida que el proceso es un reclamo propagandístico de uso interno y externo, no olvidar la presencia de un nutrido grupo de observadores internacionales, es coherente esta estrategia procesal basada en excepciones, recusaciones, dilaciones, recursos previos de nulidad de lo actuado o de reposición para pruebas denegadas durante la anterior fase de instrucción, planteamiento de nuevas pruebas. La Ley de Enjuiciamiento Criminal admite y regula estos intentos habituales en los tribunales y que nunca faltan en todo juicio que se precie.⁵³

Aquest comentarista judicial emmarca l'actuació de la defensa dins del que sol passar en els grans judicis. Per la seva banda, Tonia Etxarri escriu que:

Quienes están trabajando a conciencia son los abogados de HB. Los abogados coordinados por Iñigo Iruin saben lo que hacen. Habrá más sorpresas, más minas procesales para intentar poner en un aprieto a los representantes de la Justicia. Con la recusación contra José Augusto de Vega, tan rebuscada en su argumentación de fondo, los abogados de HB

⁵¹ Editorial, EPC, 13 d'octubre, *El Supremo puede y debe juzgar a HB*, pàg. 4.

⁵² Fernando García, LV, 15 d'octubre, *HB logra aplazar otra semana el juicio contra sus dirigentes*, pàg. 10.

⁵³ Fernando López Agudín, EM, 14 d'octubre, *Proceso de intenciones*, pàg. 8.

no quieren ganar tiempo, sino saltar al balcón de la opinión internacional. No se trata de utilizar, con estos mecanismos de una democracia contra la que HB lucha, como han dicho algunos políticos en sus primeros análisis. La estrategia jurídica de HB tiene mucha más miga. Y, como sabe que para llegar al último escalafón tiene que utilizar, primero, todos los recursos domésticos, va paso a paso. Ahora quiere recurrir al amparo del Tribunal Constitucional (ya está en ello) para terminar en el Tribunal de Derechos Humanos de Estrasburgo.⁵⁴

Com es pot deduir d'aquesta citació, ara la perspectiva de l'anàlisi és molt distinta.⁵⁵ En aquest text, per exemple, es parla de *minas processales*, no de *trabas processals* ni de *triquiñuelas processales*. L'estratègia de la defensa consisteix a obrir el camí per a un recurs d'empara al Tribunal d'Estrasburg en cas d'una sentència condemnatòria. No es tracta, per tant, de maniobres dilatòries ni obstruccions ni torpedinaments. Es tracta d'anar pas a pas perquè la defensa tingui arguments jurídics suficients com perquè pugui plantejar amb èxit el recurs d'empara davant de les institucions europees.

En les citacions anteriors hem vist un verb com *dilatar*. Era una de les premisses amb què treballaven els periodistes: la vista oral havia de ser ràpida. Per això qualsevol acció de la defensa de la Mesa Nacional de HB que impedís un judici ràpid, una duració de no més de quinze dies, era assenyalada insistentment pels mèdia:

Pero lo más destacable es que el tribunal encargado de ver el asunto, convocado con urgencia por el presidente del Supremo, Javier Delgado, resolvió el incidente con celeridad. Muchos ciudadanos pensarán que esta ejemplar rapidez debería extenderse a la actividad habitual de los tribunales y no sólo a los procesos singulares. Pero el hecho es que éste

⁵⁴ Tonia Etxarri, DV, 8 d'octubre, *Incidentes procesales*, pàg. 28.

⁵⁵ Cal dir que, dies més tard, escriu un altre article d'opinió (*Contra la ilusió*, DV, 15 d'octubre, pàg. 39) en què hi ha una contradicció en l'argumentació:

Pero, como no es la ciudadanía quien debe realizar juicios paralelos, los magistrados encargados del juicio contra HB siguen con su trabajo. Y los abogados de HB continúan con su estrategia de *zancadillas procesales*. [...] De momento, pues, HB está recabando las negativas del tribunal a todas sus peticiones reglamentarias para remitirlas, después, a instancias superiores y acaparar la atención de la prensa internacional, más pendiente ayer, lógicamente, de las secuelas del atentado contra el ertzaina Txema Agirre junto al Guggenheim.

Ara parla de *zancadillas procesales*. I torna a comentar que tot és per preparar el camí a Estrasburg. Per lògica, la lectura plausible és o una o l'altra, però no pas totes dues alhora.

está revestido de gran singularidad y debe realizarse con todas las garantías, pero sin dilaciones.⁵⁶

Los abogados de HB intentan dilatar el juicio con un aluvión de alegaciones previas.⁵⁷

La fallida recusación de José Augusto de Vega, presidente de la sala Segunda del Tribunal Supremo y del tribunal que juzga a la mesa nacional de Herri Batasuna, es el primer gesto de una estrategia procesal de la defensa que no va a renunciar a ningún mecanismo legal para dilatar el proceso lo más posible.⁵⁸

1.8. RESULTATS DE LA TÀCTICA DE LA DEFENSA

Els mitja van insistir en les suposades maniobres dilatòries de la defensa en un intent d'ajornar *sine die* o temporalment la vista oral. No obstant, una dada objectiva per a analitzar és el que va aconseguir la defensa amb la tàctica que emprà. En resum, l'objectiu de la defensa era doble: un efecte propagandístic i l'eliminació del nombre més gran de proves o testimonis que poguessin implicar els seus representats. L'efecte propagandístic el va intentar aconseguir amb la recusació del magistrat José August de Vega i amb la presentació del judici com un procés polític. Sense cap dubte, la recusació de De Vega va ser un cop d'efecte perquè, com va dir el ministre, “casi ni el [...] l conocía” que una filla del magistrat ocupava un càrrec de confiança al seu ministeri.

En conseqüència, considerem que la intenció dels advocats defensors no va ser dilatar el judici. Ens basem en tres proves. La primera és el tipus de defensa que van fer, que va ser elogiada per alguns juristes, comentaristes i cronistes.⁵⁹ La segona és la consideració de la

⁵⁶ José María Brunet, LV, 7 d'octubre, *Celeridad ejemplar en el Supremo*, pàg. 12.

⁵⁷ Fernando García, LV, 14 d'octubre, *Los abogados de HB intentan dilatar el juicio con un aluvión de alegaciones previas*, pàg. 12.

⁵⁸ Editorial, CE, 7 d'octubre, *Primer aviso*, pàg. 33.

⁵⁹ Entre els elogis, s'ha de remarcar els de López Agudín, que reiteradament va al·ludir a la gran defensa jurídica que van tenir el membres de la Mesa d'HB.

A més, aportem els d'Agustín Yanel (EM, 14 de octubre, pàg. 7) i els que esmenta Francisco García (LV, 27 d'octubre, *Radio Euskadi: seis años de prisión a HB*, pàg. 9). Cal fer notar que mentre que un periodista els fa seus, l'altre simplement fa de receptor dels elogis:

Seis defensores [de la Mesa d'HB] plantearon ayer una auténtica batería de cuestiones procesales, muy bien argumentadas, en las que denunciaban

defensa que es tractava d'un judici polític. Si ells realment s'ho creien, havien de saber que la recusació no tenia cap possibilitat de prosperar. I la tercera és la preparació del recurs al Tribunal Internacional de Drets Humans d'Estrasburg. Com assenyala Tonia Etxarri, havien d'esgotar totes les vies que els permetia la justícia espanyola per a posteriorment apel·lar amb un mínim de possibilitats a Estrasburg.

L'altre objectiu de la defensa era anul·lar o eliminar les proves aportades per les acusacions i reduir al màxim el paper dels testimonis tenint com a objectiu màxim la seva anul·lació o eliminació:

El equipo jurídico que encabeza Iñigo Iruin ha preparado una estrategia jurídica que trata, al mismo tiempo, de conseguir la anulación del proceso y, de no lograrlo, eliminar acusadores o pruebas que puedan incriminar a los *mahaikides*.⁶⁰

Les recusacions i al·legacions de la defensa van ser les següents:

- a. L'eliminació de l'informe elaborat per la Guàrdia Civil en el qual presumptament es relacionava a la coalició abertzale amb ETA com a prova pericial.
- b. La desestimació de la intervenció dels guàrdies civils que van elaborar l'esmentat informe com a testimonis, és a dir, com a prova testifical.
- c. La nul·litat de l'auto de data 28 d'abril de 1997, cosa per la qual ¿? demana la nul·litat de les actuacions judicials que s'han realitzat des del moment esmentat. Segons la defensa, el procediment adequat hagués consistit en unes Diligències Prèvies de Sumari Ordinari en comptes d'unas Diligències Prèvies de Procediment Abreviat.
- d. L'exclusió dels lletrats del PSOE del judici per causar indefensió i la petició de nul·litat de totes les actuacions en què han intervingut els esmentats lletrats.
- e. La intervenció dels lletrats del PSOE només en allò que s'ha relacionat amb el comunicat d'Herri Batasuna sobre la mort de Fernando Múgica Herzog.
- f. La presentació d'objeccions sobre la imparcialitat i l'objectivitat del Tribunal a partir del dret a un judici just.
- g. La indefensió de l'acusat Jon Idígoras en la fase d'instrucció.
- h. La renúncia a catorze testimonis, en el seu dia admesos.
- i. La proposta de nous testimonis (entre ells, Adolfo Pérez Esquivel, Jacks Galiot, Jacks Silger i Alex Mackey).

las anomalías que, en su opinión, ha habido durante la instrucción.

El juicio contra la dirección de HB quedó visto para sentencia el pasado 5 de noviembre después de tres semanas de sesiones y tras un atraso forzado por las iniciales maniobras dilatorias de la defensa, que, sin embargo, realizó una labor que los juristas valoraron en términos técnicos por encima de la de las acusaciones.

⁶⁰ Gaizka Olea, CE, 14 d'octubre, *HB alega razones jurídicas y políticas para exigir la anulación del juicio*, pàg. 17.

- j. La proposició d'una prova pericial de fragments en èuscar no traduïts en diverses interlocutòries.
- k. La sol·licitud de traduir a l'espanyol el contingut material del text de l'*Alternativa Democràtica*.
- l. La petició d'una prova pericial consistent en la traducció de dos anuncis de l'*Alternativa Democràtica* publicats en èuscar a *Egin*.
- m. La demanda que es practiqui la prova documental que Herri Batasuna havia difós l'*Alternativa Democràtica* deu mesos abans que ETA li enviés els dos vídeos i que diversos mitjans de comunicació han donat en els últims vint anys veu i imatge a ETA.⁶¹
- n. La celebració del judici a Euskadi.

En total, són catorze recusacions i/o al·legacions, però de fet són tretze, ja que n'hi ha dues que són alternatives, és a dir, si el Tribunal Suprem n'accepta una no pot acceptar l'altra. Ens referim a la d i e.

El 13 d'octubre José María Mohedano, advocat de l'acusació particular, en concret del PSE-EE, va estar molt irònic quan va sortir de la sala:

RECUSACIÓN “URBI ET ORBI”. “Lo único que ocurre es que en esta especie de recusación *urbi et orbi*”, afirmó Mohedano, en referencia a que HB rechaza al presidente del tribunal, a dos guardias civiles que hicieron un informe pericial, a la presencia de la acusación particular y otras cuestiones, “algo tenía que haber para nosotros. Pero no se sostiene, a no ser con un exceso tremendo de imaginación, plantear ahora que no somos parte en este procedimiento”, subrayó.⁶²

Vegem ara els resultats positius per a la defensa:

- a. L'informe de la Guàrdia Civil no és admès com prova pericial.
- b. Els dos guàrdies civils que van elaborar l'informe sobre HB no són admesos com a testimonis.
- c. La participació dels advocats del PSOE es redueix al comunicat emès per l'organització política basca arran de la mort de Fernando Múgica Herzog.
- d. L'acceptació de la petició d'una prova pericial consistent en la traducció de dos anuncis de l'*Alternativa Democràtica* publicats en èuscar a *Egin*
- e. L'acceptació de la prova documental que Herri Batasuna havia difós l'*Alternativa Democràtica* des de deu mesos abans que rebés els vídeos d'ETA i que diversos mitjans de comunicació han donat la veu i la imatge a ETA en els últims anys.

⁶¹ Aquest llistat de recusacions i al·legacions ha estat extret de la cinta núm. 2, pàgs. 10-28 i de la cinta núm. 3, pàgs. 1-31.

⁶² Agustín Yanel, EM, 15 d'octubre, *El fiscal y los acusadores rechazan todos los argumentos de HB en el juicio a sus dirigentes*, pàg. 8.

I, evidentment, el Tribunal va acceptar la renúncia als testimonis de la defensa en el seu dia admesos.

Les citacions que reproduïm testimonien que els resultats no van ser escassos:

Las acusaciones particular y popular, que representan a las familias de Múgica Herzog, al PSE-EE y a la Asociación de Víctimas del Terrorismo, no pudieron ocultar su desagrado ante la batería de resoluciones adoptadas ayer por la Sala Segunda. Los tres magistrados acordaron que a actuación de las acusaciones quedará restringida al comunicado de HB sobre el atentado contra el veterano dirigente socialista, sin posibilidad de intervenir en otras cuestiones de la vista. Los jueces también rechazaron la petición de la AVT de que testifiquen los dos guardias civiles autores de un informe sobre la presunta relación entre HB y ETA.⁶³

Al inicio de la sesión, el tribunal dio cuenta del rechazo a la petición de los abogados de HB de nulidad de actuaciones. También se opuso el tribunal a expulsar del proceso a la acusación del PSE-PSOE y a paralizar el juicio.

Sin embargo, el Supremo aceptó prácticamente todas las demás peticiones de HB: redujo la posición procesal de la familia Múgica y del Partido Socialista de Euskadi a acusar a HB sólo por el asesinato de Fernando Múgica y denegó la prueba testifical a la Asociación de Víctimas del Terrorismo para que declarasen dos guardias civiles en la causa. Las acusaciones protestaron a efectos de recurrir al Tribunal Constitucional.

En cambio, el tribunal admitió a HB una traducción propuesta por los defensores, una numerosa prueba documental, la prueba testifical pedida en la última sesión y unos informes cuya incorporación también pidieron.⁶⁴

Finalment, López Agudín indica que hi ha una al·legació vital per a la resta de la vista oral: l'al·legació contra la declaració de dos guàrdies civils, els autors de l'informe en què presumptament s'estableixen connexions entre ETA i HB:

Aunque, desde un punto de vistas formal, la [alegación de la defensa] más destacada residiría en la equivocada tramitación de las actuaciones como proceso abreviado; parece indudable, si nos atenemos al contenido, que la verdadera prueba del nueve reside en la negativa la declaración de los guardias civiles alegando que aparecen, simultáneamente, como peritos y testigos. De ella depende en buena parte el posterior desarrollo y desenlace de este juicio, porque de ella depende concretar o no una misma identidad ente la coalición *abertzale* y ETA. No en vano, ayer

⁶³ G. O. [Gaizka Olea], CE, 21 d'octubre, *Batería de resoluciones*, pàg. 12.

⁶⁴ J.M.L. [Julio M. Lázaro], EP, 21 d'octubre, *Rechazada la nulidad del proceso*, pàg. 19.

mismo la acusación y la defensa protagonizaron un incidente sobre el número de intervenciones, acerca del informe de la Guardia Civil, que el tribunal resolvió a favor de los abogados defensores.⁶⁵

Després de tot el que hem vist, està clar que si, bé la defensa no va aconseguir els seus objectius màxims, també és cert que es pot considerar que va aconseguir alguns dels seus objectius mínims. Així, no cal menysprear l'eliminació dels dos guàrdies civils que van elaborar un informe en què es pretenia demostrar la connexió entre HB i ETA. Com assenyala López Agudín, era una prova testifical molt important i summament perniciosa per als interessos judicials dels acusats.

9. HB ÉS CULPABLE

Els mitjans de comunicació van presentar el judici per presumpta col·laboració amb banda armada com un judici a HB i no com un judici a la Mesa de HB. Des d'una perspectiva lèxica, l'ús dels sintagmes “membres de la direcció d'HB” o “Mesa Nacional d'HB” o altres semblants són poc utilitzats. El sintagma més usat és simplement “HB”. La conseqüència a què arriba el lector a partir dels textos és diàfana: es tracta d'un judici a un partit polític i no d'un judici a les persones que dirigeixen un partit polític.

Per a mostrar l'anterior, comencem pels títols de secció. *EP* va titular la secció com “El juicio a la Mesa Nacional de HB”,⁶⁶ mentre que després es va transformar en “El juicio a la cúpula de HB”.⁶⁷ Evidentment, les dues expressions no són sinònimes. La connotació de la paraula *cúpula* no és la mateixa que *Mesa Nacional*.

Però els titulars de secció no és l'únic testimoni de la visió que va oferir la premsa del judici que es realitzava. Els titulars de les notícies insistien quasi unànimement que es jutjava HB en comptes de la Mesa d'HB. No obstant això, l'ús d'*HB* en els titulars es pot explicar perquè l'espai és limitat i *HB* és més breu que *Mesa d'HB*. El que està fora d'aquesta explicació és el fet que en el cos de les notícies o dels comentaris també aparegui majoritàriament *HB* en comptes de sintagmes com *la Mesa de HB*, *dirigents de HB* o d'altres de semblants:

*Los cómplices del terrorismo se sientan en el banquillo. HB, frente al peso de la ley.*⁶⁸

⁶⁵ Fernando López Agudín, EM, 15 d'octubre, *La encrucijada*, pàg. 8.

⁶⁶ EP, 6 d'octubre, pàg. 16.

⁶⁷ EP, 7 d'octubre, pàg. 13.

⁶⁸ Fernando García. LV, 5 d'octubre, pàg. 16.

¿De verdad no hay pruebas? Lo que esta semana se juzga en el Tribunal Supremo –la colaboración de HB con ETA- ha sido juzgado una y cien veces por todos.⁶⁹

Por ello, y más allá de sutilezas legales, lo que el Supremo está juzgando es si puede haber un partido político que, además de utilizar las armas de la democracia (la razón) con la máxima libertad, utilice además las de la violencia para llegar donde aquéllas no alcanzan; decidir si cabe aceptar a partidos fascistas o nazis; si hay libertad, no para disentir (faltaría más; libertad es siempre la de quienes piensa de otro modo), sino para colaborar con y apoyar a quienes matan, asesinan y amenazan, incluidos los magistrados que les juzgan.⁷⁰

Corresponde al Supremo determinar si Herri Batasuna es no sólo un partido político insensible a la violencia etarra, sino también un colaborador necesario y entusiasta de los criminales.⁷¹

El grado de relación ETA-HB será difícil de demostrar para los jueces, pero para la sociedad está claro.⁷²

És clar que no es distingeix entre HB i dirigents d'HB. Aquesta manca de diferenciació és important perquè la sentència establirà si el culpable és la coalició o els dirigents de la coalició, com es veurà posteriorment.

⁶⁹ Emilio Lamo de Espinosa, EP, 13 d'octubre, *¿No hay pruebas?*, pàg. 16.

⁷⁰ Emilio Lamo de Espinosa, EP, 13 d'octubre, *¿No hay pruebas?*, pàg. 16.

⁷¹ Editorial, EPC, 13 d'octubre, *El Supremo puede y debe juzgar a HB*, pàg. 4.

⁷² Ofa Bezunartea, CE, 16 d'octubre, *Prejuicios*, pàg. 37.